

קרח ב

דדין „אין שליחות לנכרי“ הוא רק ב- תרומה ולא בכל התורה כולה הוא מפני שס"ל שלא גמרינן שליחות כל התורה כולה מתרומה.

אבל לכאורה דוחק לומר שהפלוגתא כאן היא אם גמרינן שליחות כל התורה כולה מתרומה. ויותר מסתבר לומר, ש- החילוק בין ר"א ומסקנת הגמ' הוא ב- סברא:

רב אשי ס"ל דדין זה „מה אתם בני ברית כו“ הוא גזירת הכתוב, כי מצד הסברא היינו אומרים שגם נכרי יכול להיות שליח לישראל, ולכן אין לך בו אלא חידושו, ורק בתרומה אמרינן הכי ולא בכל התורה כולה.

משא"כ למסקנת הגמ', ה"ז דבר שב- סברא, שהשליח צ"ל דומה למשלח – „מה אתם כו' אף שלוחכם כו“, והיינו דמ"ש גבי תרומה „גם אתם“ הוא רק גילוי מילתא, שגדר השליחות מחייב ש- השליח יהי' דומה להמשלח – ולכן אין דין שליחות לנכרי (גם) בכל התורה כולה.

ב. ונראה דפליגי בעצם גדר השליחות – ובהקדם החקירה הידועה⁸ בענין

א. ממש"נ גבי חיוב הפרשת תרומה: „כן תרימו גם אתם תרומת ה'" למדו חז"ל: „גם אתם, מה אתם בני ברית אף שלוחכם (ד,ג) אתם (בא) לרבות את ה- שליח“ בני ברית, שאין שליחות ל- נכרי.

ומצינו בגמ' שקו"ט בגדרי דין זה: רב אשי אמר כי אמרינן אין שליחות ל- נכרי הני מילי בתרומה אבל בכל התורה כולה יש שליחות לנכרי (ומסיק בגמ') והא דרב אשי ברותא: היא מאי שנא תרומה דלא, דכתיב אתם גם אתם מה אתם בני ברית אף שלוחכם נמי בני ברית, שליחות דכל התורה כולה נמי (שיהא שלוחו כמותו. רש"י) מתרומה גמרינן לה (בקידושין. רש"י).

בפשטות משמע, דטעמו של ר"א

- (1) פרשתנו יח, כח.
- (2) קידושין מא, ב. וש"נ. רמב"ם הל' אישות פ"ג הי"ז (וראה לח"מ שם). הל' תרומות רפ"ד. הל' שלוחין ושותפין רפ"ב.
- (3) קידושין שם ריש ע"ב (וראה רש"י שם ד"ה גם וד"ה לכדר' ינאי). וראה רמב"ם הל' אישות והל' תרומות שם. וש"נ.
- (4) ב"מ ע"א, ב.
- (5) או „בדוותא“ (ראה על הגליון בב"מ שם. יד מלאכי כללי ה' אות ק"ג).
- (6) ראה תורת חיים לב"מ שם ד, זה חימה דבריש פ"ב דקידושין איתא בהדיא דאדרבא הא דשליחות מהניא בתרומה גמרינן לה משאר מילי. ובכוס ישועות (ב"מ שם) מפרש דברי הגמ' „דילפינן כל התורה כולה מתרומה (רק) לענין זה דאין שליחות לנכרי... וגם בריש"א אפשר לדחוק ולפרש כזה“.
- אבל ראה טורי אבן לחגיגה י, ב (ד"ה מה התם). ועוד. ואכ"מ.
- (7) וכ"כ בכוס ישועות שם.

(8) כהסוגיא בקידושין שם (בג"ל הערה 6).

(9) ובכוס ישועות שם מפרש, שמסקנת הגמ' היא שלמדין הדין דאין שליחות לנכרי (בכל התורה) מתרומה. וראה לעיל הערה 6.

(10) ראה לקח טוב להרי"י ענגל כלל א בארוכה (והביא ראיות לכל הצדדים). ולהעיר מל' אדה"ז (ק"א לשו"ע או"ח סרס"ג סכ"ה): כעושה בעצמו ממש כו' ה"ז כאילו אחוז ידו של חבירו כו' שנעשית כיזו אריכתא.

השליחות, דשלוחו של אדם כמותו, שיש לבארו בכמה אופנים:

(א) „כמותו“ ממשי – בנוגע לעושה המעשה, שגוף השליח הוא כגוף המשלח (ובדרך ממילא מתייחסת עשיית השליח למשלח).

(ב) „כמותו“ – (רק) בשייכות לכח העשי' דהשליח או להמעשה, דעשיית השליח היא כמו עשיית המשלח.

(ג) „כמותו“ – רק בנוגע לתוצאות העשה. בלשון אחר: להחפצא בו נעשה העשי' – שגם עשייתו של השליח אינה דהמשלח, אלא שעשיית השליח בהחפצא ה"ז (פועלת אותו הדבר שפועלת) עשיית המשלח.

ועפ"ז יש לומר, דדעת רב אשי היא כאופן הג' הנ"ל, שגם מעשה השליחות אינו מתייחס להמשלח אלא להשליח, ו- מכיון שאין השליח עומד במקום המשלח (אפילו לא שמעשהו יחשב כמעשה השליח), לכן, אם הוא רק בן אדם השייך לעשי' זו יכול להיות שליח, של זה העובד ומקשרו עם פועלה זו, וע"ד ש- מקשרו בחבל ואינו מתנגד לזה.

ולכן ס"ל שבכל התורה כולה יש שליחות לנכרי, דאם השליחות היא ב- ענין כזה שגם הנכרי שייך לעשייתו¹², הרי הוא יכול להיות שליח לישראל.

אמנם מסקנת הגמ' היא, דהא דר"א ברוחא היא, ששיטה זו מופרכת, והכרח שהשליח יהי' דומה להמשלח („מה אתם כו' אף שלוחכם כו'"). היינו, שגם את"ל

שענין שליחות הוא כאופן הג' הנ"ל, שהעשי' היא מעשה השליח – מ"מ, ענין השליחות לא יתכן אלא במי שהוא „כמותו דהמשלח"¹³, וזהו ע"פ כל האופנים ש- מבארים ענין השליחות.

הסברת הענין:

בשליחות יש שני ענינים: (א) קיום השליחות בפועל. (ב) חלות שם שליח.

כל שלשת האופנים הנ"ל בגדר השליחות הם רק בנוגע לקיום השליחות בפועל: כאשר דנים איך מועיל מעשה איש זה (השליח) עבור איש אחר (המשלח) – אז יתכן לומר הטעם בזה בג' אופנים, אם משום שחדשה תורה בשליחות שמעשה השליח מועיל כמעשה השליח, או מטעם שעשייתו זו נחשבת כעשיית המשלח, או יתירה מזו, שגוף השליח נחשב כגוף המשלח ובמילא מעשהו כמעשה המשלח.

אבל קודם לכן צ"ל חלות של שליחות על השליח, היינו המינוי הפועל חלות שם שליח¹⁴. וכדי שיחול עליו שם שליח, צ"ל קשר בין השליח והמשלח, כי אא"פ להיות שלוחו של המשלח (באיזה אופן שהוא) מבלי שיהי' „כמותו דהמשלח", שצריך להיות השליח מתייחס בערך מה¹⁵ להמשלח.

ולכן אין שליחות לנכרי בכל התורה

(13) ל' אדה"ז בלקו"ת ויקרא (א, ג) – היינו שהפירוש ב"שלוחו של אדם כמותו" הוא לא רק בנוגע לדיון השליחות, אלא גם בנוגע למהות השליח, שצ"ל „כמותו דהמשלח", כדלקמן. וראה לקמן סעיף ד.

(14) להעיר מצפ"ענ' (להל' אישות פ"ג הט"ו. השמטות להל' מת"ע – ג, א) אם השליח יש עליו שם שליח תיכף או לאחר שהתחיל לעשות הדבר. ע"ש.

(15) ל' אדה"ז בלקו"ת שם.

(11) ראה שו"ת הריב"ש סי' רכח. וראה הערה

13.

(12) שהרי צ"ל ב"תורת"ו אותו דבר כדי להיות

שליח בדבר (קידושין שם. גיטין כג, א וברש"י שם. ועוד).

„הא דאבא דקטנותא היא“ מובן, שסברת ר״א מופרכת להלכה (וכן נפסק ל-הלכה²¹ כמר בר״א). והרי הביאו האחרונים²² כמה ראיות (גם) כצד זה בשליחות שהמעשה לא נחשב אלא כעשיית ה-שליח.

ולכן נראה לומר, דגם כאן שיטת ר״א היא לא רק מטעם שמעשה השליח לא נחשב כעשיית המשלח (ורק שעשייתו מועלת עבור המשלח), אלא משום דס״ל יתירה מזו, שמכיון שכל ענין השליחות הוא רק בשייכות לתוצאות המעשה בה-חפצא (כנ״ל), א״צ להיות שום ערך בין השליח והמשלח. כלומר: לאחר שה-משלח עשאו שליח שוב לא אתי השליח מכח המשלח אלא „כח“ השליחות נמצא אצלו, וכאילו הוא הבעלים על דבר זה. ומטעם זה ס״ל ש„אם מת (שליח) ראשון בטלו כולן“, כי השלוחים לא אתו מכח המשלח אלא מכח השליח הראשון²³.

וזהו מה שאמר מר בר״א דסברא זו מופרכת לגמרי – הא דאבא דקטנותא היא – כי „כולהו מכח מאן קאתו מכח דבעל קאתו“, כלומר: גדר שליחות הוא מה ש„אתי מכח“ המשלח (דעצם תואר שליח פירושו – שהוא כחו של המשלח), שלוחו של אדם כמותו, ולכן אא״פ לייחס את ענין השליחות למי שהוא (שליח ראשון וכו') מבלי שבא ונמשך מ-

כולה, כי אינו יכול להיות „כמותו דה-משלח“²⁴ (הישראל).

ג. ע״פ ההסבר הנ״ל בדברי רב אשי, יש לבאר עוד מאמר של ר״א בענין השליחות, שמצינו ג״כ שנפרך להלכה – בדין שליח עושה שליח, שיכול לעשות כמה שלוחין²⁵ („אפילו מאה“²⁶), דס״ל לרב אשיי״ש, אם מת (שליח) ראשון בטלו כולן, אמר מר בר רב אשי הא דאבא דקטנותא היא (בקטנותו) אמר אבי שמעון זו שיש להשיב עליי²⁷ אילו מת בעל מידי מששא אית בהו כולהו מכח מאן קאתו מכח דבעל קאתו איתי לבעל איתנהו לכולהו ליתי לבעל ליתנהו ל-כולהו.

והנה באחרונים²⁸ כתבו שפלוגתת ר״א ומר בר״א (אם קאתו מכח שליח ראשון או מכח הבעל) היא, דמר בר״א ס״ל דהשליח הוא כהמשלח עצמו או עכ״פ שמעשהו מתייחס להמשלח, ונמצא שהשליח הראשון (וכמותו) כל השלוחים אחריו) קאתי מכח הבעל המשלח שהרי הוא עומד במקומו: משא״כ ר״א ס״ל שה-שליח אינו כהמשלח עצמו, וגם מעשהו אינו מתייחס למשלח ורק מועיל עבור המשלח, וא״כ השליח השני לא נעשה שליח מכח המשלח אלא מכח שליח הראשון.

אבל צ״ע בזה, שהרי מלשון מר בר״א

(21) רמב״ם הל' גירושין פ״ז ה״ד. טושו״ע אה״ע סקמ״א סמ״א.

(22) ראה לקח טוב כלל הנ״ל. ועוד.

(23) ומה שכל השלוחים שלאחריו תלויים בשליח ראשון (שאם מת שליח ראשון בטלו כולן) – ולא אמרינן דכשם ששליח ראשון לא אתי אלא מכח הבעל, כך שלוחים האחרונים לא אתו אלא מכח שליח שלפני כאו״א – י״ל, כי ענין השליחות נתחדש ע״י שליח הראשון ודי בזה. וראה לקח טוב שם.

(16) בשורת משאת בנימין סצ״ו (הובא בש״ך חו״מ סרמ״ג סק״ה) ועוד, שלכן גוי נעשה שליח לגוי מכיון שהם דומים: – הידיעה בזה ראה שד״ח כללים מערכת א ס״מ. אנציקלופדי תלמודית ערך גוי (ע' שלו). ושי״ן.

(17) גיטין כט, ב.

(18) ל' הרמב״ם הל' גירושין פ״ז ה״ד. שם הכי״. וראה רש״י גיטין שם: וכן לעולם.

(19) רש״י.

(20) לקח טוב שם (אות ד).

משלח (בעל התבואה) עשה פעולת ה-
הפרשה, אלא דמכיון שהוא הבעלים של
התבואה ע"כ צ"ל ההפרשה מדעתו –
ואע"פ שהיא פעולת השליח.²⁶

משא"כ גבי גירושין הרי פשוט שה-
מגרש צ"ל הבעל דוקא, כי גירושין הוא
(לא רק הפעולה של כתיבת ונתינת הגט,
אלא בעיקר) שהבעל מגרש את אשתו,
ומובן ששליחות בגט פירושה שע"י
עשיית השליח נחשב שהבעל גירש את
אשתו.

ולפי", אי כתב רחמנא דינא ד"מה
אתם בני ברית כו" גבי גירושין וכי"ב
ה' קס"ד לומר שהוא רק בדברים הדור-
שים פעולת הבעלים ובמילא צריך ה-
שליח להיות דומה להמשלח (הבעלים)
שאו ראוי הוא לעמוד במקום הבעלים:

ולכן נאמר דין זה דוקא גבי תרומה,
ללמדנו, שכל ענין של שליחות (באיזה
ענין שהוא) – גם בתרומה שבה אנו דנים
רק על העשי' והפעולה שתועיל עבור
הישראל – לא יתכן חלות שם שליח אם
אין השליח דומה למשלח ("מה אתם כו'
אף שלוחכם כו'"), כי עיקר ענין ה-
שליחות הוא זה שהשליח הוא "כמותו
דהמשלח".

ה. ויש להביא רא' לענין זה מדברי
רבינו הזקן, שבנוגע לענין השליחות
כותב²⁷ "דשלוcho של אדם כמותו, ולכן
אין שליחות לחרש שוטה וקטן שאינן
כמותו דהמשלח".

ולכאורה צ"ע, שהרי מפורש בגמ'²⁸

הבעל – המשלח. ואף את"ל שמעשה
השליחות (ואפילו הפעולה דמינוי השלי-
חות) נחשב כאילו עשאו השליח (כאופן
הג' הנ"ל) – מ"מ אין הוא הבעלים כלל
על הענין ד"כולהו . . . (רק) מכח דבעל
קאתו²⁹, וכנ"ל בארוכה.

ד. ע"פ הנ"ל יומתק זה שהלימוד
למעט נכרים מדין שליחות – "מה אתם
בני ברית כו'" – נאמר גבי תרומה, ולא
גבי גירושין וכי"ב [שגם בהם נאמר דין
שליחות]²⁵:

יש חילוק עיקרי בין ענין השליחות
בהפרשת תרומה והשליחות בשאר עני-
נים – גירושין וכ':

בהפרשת תרומה העיקר הוא הנפצל,
זה שהתרומה נפרשת מהתבואה, ולכן
הסברא נותנת שענין השליחות בתרומה
אצ"ל באופן (שהי' נחשב כאילו) ה-

24 ועפ"י מובנת ארוכות ל' מר בר"א, אילו מת
בעל מידי מששא כו' כולוהו מכח מאן כו' אית'
לבעל כו' [ועוד – לכאורה הו"ל להדגיש ולהסביר
איך לא בטלו כולן במיתת שליח הראשון שב-
אמצעותו נעשו הם שלוחים] – אלא שמר בר"א בא
להדגיש, שכל "כח" השליחות אינו אלא דהמשלח
(מכח דבעל קאתו) ואין להשליח שייכות ל"כח"
השליחות.

[וכבר הקשו באחרונים מכאן על מ"ש בקצוה"ח
(סרפ"ח סק"ב) שלדעת הרמב"ם (הל' גירושין פ"ב
הט"ו) גם אם מת המשלח לא בטלה השליחות.
ואכ"מ].

25 ראה קידושין מ, א (ואילך). וראה לעיל
הערה 6.

בפשוטות י"ל שאא"פ לכתוב דין זה בגירושין
מפני שעכ"מ אינן בתורת גירושין וקידושין (ראה
הנסמן בהערה 12). אבל ראה תוס' גיטין (שם ע"ב
ד"ה מה אתם) דגם לרי"ש דס"ל שעכ"מ שתרם אין
תרומתו תרומה יליפינן מתרומה לכל התורה כולה
דאין שליחות לנכרי (ע"ש) – וא"כ ה"ה דאפשר
לכתוב דין זה בגירושין.

26 ולהעיר מדעת הרמב"ן (גיטין טו, ב – הובא
בר"ן שם (והקשה עליו). וראה ר"ן נדרים לו, ב ד"ה
הכא נמי) דגבי תרומה אפילו גלוי מילתא נמי מהני"
(וא"צ שליחות גמורה). ע"ש. ואכ"מ.

27 לקו"ת ויקרא א, ג.

28 גיטין כג, א. וראה רש"י שם (וכ"ה ברש"י

כא"א מבנ"ה שלוחו של הקב"ה, שלוחו של אדם – העליון – כמותו³³, ל- השלים כוונת הבריאה על ידי העבודה בקיום התומצ"צ.

וכמו שיש ג' אופנים בדין שליחות הנ"ל, כן הוא גם בעבודת האדם, שישנם ג' דרגות באופן מסירת וביטול השליח (האדם) אל המשלח (הקב"ה):

יש דרגא בעבודת השם, שהאדם ה- עובד – בהרגשתו ה"ה מציאות בפני עצמו בכל עניניו, אלא שהוא כופה עצמו לקיים רצונו ית' – בעשיותיו הוא ממלא שליחותו של הקב"ה:

יש מי שפועל בעצמו ביטול פנימי, עד שעשיותיו מתייחסות להמשלח, כל-מר, מעשיו ועניניו (בענין השליחות) ה"ה מסורים ונתונים להשם עד שפעולותיו אלו אינן מציאות בפ"ע ואינן אלא כח המשלח:

ולמעלה מזה הוא מי שהוא בטל ל- גמרי להקב"ה, עד שכל מציאותו (ובדרך ממילא כל עשיותיו) אינה אלא מציאות המשלח.

אמנם כל דרגות אלו הן רק בשייכות לקיום השליחות, אבל זה שכ"א מישראל יש ביכלתו לקיים שליחות זו (באיזה אופן שהוא), הוא מפני שחל עליו שם "שליח", וחלות שם זה יכולה להיות רק על בני ישראל (ולא באוה"ע להבדיל) כי רק בבנ"י יתכן לומר שהם "כמותו דה- משלח ממש"³⁴: והיינו לפי שנשמות ישראל הם, "חלק ה' עמו"³⁵, חלק אלקה

שהטעם שאינן בני שליחות הוא משום "דלאו בני דיעה ניהו"²⁹?

ואף שישל שזהו פירוש דברי הגמ', ד- מכיון שאינן בני דיעה נמצא שאינן "כמותו דהמשלח"³⁰ – מ"מ צריך ביאור מהו ההכרח לפירוש זה?
וע"פ הנ"ל י"ל:

ידוע הכללי³¹ דקטן אין לו כוונה, אבל יש לו מעשה. ועפ"ז, את"ל שענין השליחות אינו זה שהשליח עומד במקום המשלח, אלא רק שעשייתו מועלת עבור המשלח, א"כ בדברים שאינם צריכים כוונה אלא עשי' בלבד, אין טעם לכא-רה שלא יהי' דין שליחות לקטן?³²

וזהו שדייק רבינו הזקן לומר דמה שחש"ז אינן בני שליחות הוא מפני שאינן "כמותו דהמשלח" – שלכן הם מופקעים בעצם מגדר השליחות. כלומר: אף שב-נוגע למעשה השליחות הי' מקום לומר שישנם בשליחות, שעשייתם תועיל עבור המשלח, מ"מ, אין הם בתורת שליחות, כי אא"פ שיחול עליהם שם שליח, מאחר שאינם "כמותו דהמשלח".

ו. דין שליחות בפשטות, בין אדם ל- חבירו, נמשך ומשתלשל מענין השליחות בין אדם למקום, בין ישראל לאביהם ש- בשמים:

קידושין מב, א ד"ה והא. ועוד) ד"גבי שליחות איש בעיניו".

(29) להעיר מחי' רקע"א לגיטין כג, א (וכן לכתובות יא, א) דה"כא דא"צ דעתו שיעשה שליח גם לקטן יש שליחות (שיכול לעשות שליח) וזהו דאמרין כיון דלאו בני דיעה ניהו".

(30) ראה תוס' ר"ד ומאירי (למשנה) גיטין שם. תוד"ה שאני גיטין סד, ב. ראב"ד הל' גירושין פ"י ה"ט. ולהעיר מנתיבות המשפט סקפ"ב סק"א.

(31) חולין יב, ב ואילך.

(32) להעיר ממעילה כא, א. נתה"מ שבהערה

30. ואכ"מ.

(33) ראה לקו"ת שם.

(34) ל' אדה"ז בלקו"ת שם (כנוגע לשלוחו של אדם התחתון. אבל מהמשך הענין שם מובן דכ"ה גם בשליחות דנשי" מ"קדש העליון").

(35) האזינו לב, ט. וראה אנה"ת פ"ד (צג), סע"ב).

מעלה ד"קב שלר", ואמרז"ל⁴⁰ שע"פ טבע בריאתו "אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חכירה", וכמו שרואים במוחש, דכאשר הרגשת האדם ביחס לדבר מ-סויים היא שזהו ענין הנוגע לו ה"ז מעורר אצלו יגיעה גדולה יותר, וכן יש לו כזה יותר תענוג"י וכו'.

וכן בעבודה רוחנית, דכאשר עבודתו היא באופן שאינו מרגיש את מציאותו וחושב רק אודות המשלח [או אפילו בדרגא הפחותה בשליחות, שנחשב ל-עשיית השליח אלא שעשייתו היא בשביל המשלח] ה"ז יכול לגרום לחלי-שות בענין היגיעה.

ולדוגמא: כאשר התייגע בכל כחו, ומ"מ הענין לא נשלם עדיין, שאז אפשר שיעלה במחשבתו, דמכיון שהוא עשה את כל אשר ביכולתו, והענין ה"ה של ה"משלח" (הקב"ה), הרי הוא את שלו עשה, והשאר — ישרים המשלח.

ולכן יש מעלה בהרגשה שישנה מצד אות השליח, אשר דבר השליחות נמסר לו וזהו ענין שלו, ובמילא הדבר נוגע לו במיוחד.

[וכידוע המשל בזה — מהחילוק שבין מסירותו של פקיד או שכיר העושה ענין באמונה, למסירותו של בעל הבית באותו ענין: הפקיד, מכיון שעושה מלאכתו ב-אמונה עובד ככל יכולתו בכחות ה-גלויים, ואח"כ הולך לעסקיו במנוחה, מ-כיון שבאמת עשה כל המוטל עליו; משא"כ הבעה"ב — שאינו יכול לישון במנוחה, אף אם עשה ככל יכולתו,

ממעל ממש³⁶, ולכן רק להם יש יחס, בערך מה" לגבי הקב"ה, המשלח, ועד שהם, כמותו דהמשלח ממש".

[וזה מרומז גם במרז"ל "מה אתם בני ברית כו"י³⁷ — שכל בני"ה הם, בני ברית" עם הקב"ה, שזהו עצם מציאותו של איש ישראל (השווה בכאו"א בישראל) שהוא נכלל ב"בני ברית", דהיינו הקשר וה-ברית בין ישראל ואביהם שבשמים].

ומכל זה למדנו הוראה בפועל בעבו-דת השם:

גם מי שעבודתו עדיין בדרגא ה-פחותה ביותר, שהוא מציאות בפ"ע ורק שעשייתו היא עבור השם, מ"מ, מכיון שעצם מציאותו היא, כמותו דהמשלח ממש, יש ביכולתו — ולכן צריך הוא — להכניס גם בעבודתו זו חיות מעצם נפשו.

ז. והנה אע"פ שדברי רב אשי (דיש שליחות לנכרי, וכמשנת"ל טעם הדבר, דס"ל שאין השליח צ"ל, כמותו דה-משלח) נדחו להלכה עד שאמרו, ב"רותא היא" — מ"מ, מזה גופא שגם דבריו הוכנסו בתורת אמת, עכצ"ל שיש גם להם מקום³⁸.

וי"ל הביאור בזה — בעבודת האדם:

בעבודת האדם לקונו ישנו עילוי כש-השליח הוא מציאות בפ"ע (נפרד מה-משלח)³⁹ — כי אז יש בעבודתו בגלוי ה-

(36) תניא רפ"ב.

(37) להעיר מגיטין כג, ב: מאי טעמא לאו . . מה

אתם ישראל . . לא מה אתם בני ברית.

(38) וראה לקוטי לוי"צ אגרות (ע' רסו): וכן

ההלכה שעלי" אמרו אח"כ שבדו"ת (ברותא) היא . .

כולם ממש אמר ה' ובאותו הלשון ממש . . וה' עצמו

אומר ההלכה והוא עצמו אמר שבדו"ת היא.

(39) להעיר מהסברא דמשלוח מנות צ"ל דוקא

ע"י שליח (ראה שד"ח אסיפת דינים מערכת פורים סוס"י).

(40) ב"מ לח, א.

(41) ראה פרש"י שם: חביבה עליו ע"י שעמל

כו'.

ענין השליחות (דשלוחו של אדם כמו-
תו), שכדי שיושלם רצון המשלח כדבעי
צ"ל מעשה השליחות נעשה על ידי
מציאות השליח (עד שמרגיש את עצמו
כבעל הדבר).

וזהו גם הרמז בלשון חז"ל (הנ"ל)
„אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של
חבירו“:

„אדם“ ו„חבירו“ קאי על ישראל ו-
הקב"ה „ריעך . . זה הקב"ה“⁽⁴⁴⁾, שעל
ידי שניהם יחד ישנם עשרה קבים, ה-
מורה על שלימות (דעשר הוא מספר
השלם)⁽⁴⁵⁾.

וכדי להגיע לשלימות זו צ"ל החיבור
דה"קב של"ו של האדם וה"תשעה קבים
של חבירו" – כלומר, מחד גיסא צ"ל
יגיעת האדם, שבוה מרגיש שזהו שלו
(„קב שלו“), וביחד עם זה צריך להכיר
שכל עבודתו (כולל זה שיש „קב שלו“)
היא בשביל „חבירו“, וע"י צירוף שניהם
יחדיו⁽⁴⁶⁾ – ישנם כל העשרה קבים.

(משיחות כ"ף מנ"א תשמ"ה,
כ"א מנ"א תשד"מ)

ובמילא מתגלים אצלו כחות נעלמים
וכו'.

ח. אלא שמ"מ מסקנת הגמ' היא „הא
דר"א ברותא היא“, כי אע"פ שיש מעלה
בהרגשת מציאות השליח, אין זה סותר
חצי לענין „שלוחו של אדם כמותו“, שה-
שליח צ"ל בטל אל המשלח.

הסברת הענין:

זה גופא שצ"ל מציאות של שליח
(נפרד מהמשלח), ה"ז גופא רק מפני
שזהו רצון ותענוג המשלח – כי דוקא
ע"י „נחת“⁽⁴⁷⁾ רוח לפני שאמרת ונעשה
רצוני.

ומזה מובן, שבעומק הענין, מציאותו
של השליח (אינה מציאות בפ"ע, אלא
היא) מתאחדת עם מציאותו של המשלח
להיות מציאות אחת.

[ואדרבה – זה גופא הוא החידוש ב-
ענין השליחות, שהשליח צ"ל איש בר
דעת בפני עצמו (ולא קטן⁽⁴⁸⁾), שנמסר לו
כחו ותוקפו של המשלח, ומ"מ כל כחו
(בענין השליחות) קאתי מכח המשלח].

ונמצא, שאין כאן דרגא ואופן בשלי-
חות שהשליח נשאר (באמת) מציאות
בפני עצמו, אלא דבר זה (שהשליח צ"ל
מציאות בפני עצמו) הוא פרט נוסף ב-

(44) שמיר ר"פ כז. רשי ד"ה דעלך שבת לא,

א.

(45) ראה ראב"ע שמות ג, טו. פרדס ש"ב.

(46) ע"ד תורת ה"ה" (אור תורה מה, ד ואילך)
שישראל והקב"ה הם כמו „שתי חצאי צורות“,
ד"כשיתדבקו יחד נעשה צורה שלימה.

ולהעיר ממשג"ת בביאורו לאדהאמ"צ (בשלח
מג, ג) דיש הנברא ויש האמיתי חד הם. ע"ש.

(42) ספרי (ורש"י) פינחס כח, ח. ובכ"מ.

(43) להעיר מהא דקטן עושה על דעת גדול ה-
עומד על גביו (גיטין כג, רע"א. ועוד. וראה
אנציקלופדי תלמודית ערך חשוי ס"ה. וש"נ).

קרח ג

צריכה תמיד להיות „מן המובחר“. וכן משמע גם מלשון הספרי לעיל עה"פ⁴ „בהרימכם את חלבו ממנו ונחשב ללויים גו' – „הרי זו אזהרה . . שלא יהו תורמים אותו אלא מן המובחר“.

[ואע"פ שאם אין לו אלא בינונית או רעה הרי חיוב התרומה חל רק על ה- פירות שיש לו, ואין לחייבו להשיג יפות כדי לתרום מן המובחר – מ"מ נפק"מ באם יש לאדם תבואה יפה ותבואה רעה ורוצה לתרום מכל סוג בפני עצמו, מן היפה על היפה ומן הרעה על הרעה, שלשית הש"ס אין בכך איסור, משא"כ להספרי שצ"ל מן המובחר דוקא].

ובזה יש לבאר עוד שינוי בלשון ה- ספרי מלשון הש"ס, שבספרי הלשון „שלא מן המובחר“, „לא יהו תורמים אותו אלא מן המובחר“, דלא כלשון הש"ס „על היפה“: בש"ס ההדגשה היא על החילוקים בטיב התבואה והפירות, אם הן „רעות“ או „יפות“, ולכן נקט „יפה“ בניגוד ל„רעה“ [ע"ד שמצינו לענין שיעור תרומה, „עין יפה“, „בינונית“ או „רעה“]: משא"כ כוונת הספרי שלעולם חייבים לתרום „מן המובחר“, והיינו שגם כשתורם מן היפה על היפה, הרי מבין היפות גופא צריך לתרום את המובחר ביותר, ולכן נקט „מובחר“ [ע"ד הלשון

א. עה"פ בסיום פרשתנו „ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו“ איתא בספרי: „מנין אתה אומר שאם הפרשתם אותו שלא מן המובחר שאתם נכשיאות עון ת"ל ולא תשאו עליו חטא“.

ובגמרא⁵ אמרו: „א"ר אילעאי מנין לתורם מן הרעה על היפה שתורמתו תרומה דכתיב ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו [הא אם לא תרימו מן המובחר תשאו חטא. רש"י], ואם אין קדוש נשיאות חטא למה, מיכן לתורם מן הרעה על היפה שתורמתו תרומה“.

ולכאורה נראה שיש כאן פלוגתא בין הגמ' והספרי, שבגמ' נאמר רק האיסור לתרום מן הרעה על היפה, ומשמע מזה שאין איסור לתרום מן הרעה על הרעה (וכן מן הבינונית על הבינונית): משא"כ מלשון הספרי מבואר שהתרומה עצמה

(1) יח, לב.

(2) כ"ה ביל"ש, רמב"ם (סהמ"צ מ"ע קכט. וראה הערה 5), רמב"ן שהובא לקמן (ס"ג) ועוד (ראה ספרי הוצאת הארלווייט. ועוד). ובדפוס ראשון ועוד „מן המובחר“. וראה מפרשי הספרי.

(3) יבמות פט, ב. ורש"י.

(4) לכאורה י"ל, דאם אינו תורם מן היפה ב- יותר, ממילא הוי מן הרע על היפה (כי כל שיש יפים ממנו ה"ו בגדר רע לגבי היפים). וראה ל' רש"י ד"ה בהרימכם (קידושין מו, סע"ב), „הא אם תרימו את הרעה שבו“.

אבל מהדוגמאות שהובאו במשנה (תרומות פ"ב מ"ה ואילך), תוספתא (שם פ"ד), מנחות (נה, א) ועוד – שהם מסוג א' על סוג השני (ולא שבסוג זה גופא צריכים לתרום מן המובחר שבו) משמע, שהכוונה ב„רע על היפה“ היא רק – שאין לתרום מסוג רע על סוג יפה. וראה לקמן סעיף ג.

(4*) יח, ל.

(5) בסהמ"צ להרמב"ם שם לפנינו (מספרי) „מן היפה“. אבל בסהמ"צ הוצאת העליר וקאפח – „מן המובחר“.

(6) תרומות פ"ד מ"ג. ובכ"מ.

(7) ראה גם של"ה חלק תושב"כ סוף פרשתנו.